

Vår referens:
Fanette Caudron, föredragande
fanette.caudron@neuro.se

Till:
Socialdepartementet

Betänkandet (SOU 2023:9) Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans

Neuroförbundet

Neuroförbundet är en partipolitiskt oberoende stöd- och intresseorganisation för människor i Sverige som lever med neurologiska diagnoser eller symtom samt deras familj och anhöriga. specialiserad på neurologi. Vi finns för att ge våra medlemmar information, stöd och en framtidstro. Vårt mål är att personer som lever med neurologiska diagnoser ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter som alla andra. Utgångspunkten är att alla har rätt till ett värdigt liv.

Sammanfattning

Vi tillstyrker betänkandets förslag eftersom vi tror att ett statligt huvudmannaskap kommer att förbättra situationen för personer i behov av personlig assistans. Vi har dock tre viktiga medskick. Som följd av betänkandets förslag kommer ett stort ansvar att ligga på Försäkringskassan från och med den 1 januari 2026. Det är därför viktigt att säkerställa att Försäkringskassan har de resurser och kompetens som krävs för att kunna ansvara för ett statligt huvudmannaskap. Vi anser dessutom att schablonersättningen för sjuklönekostnader som föreslås i utredningen är för låg och inte motsvarar de faktiska sjuklönekostnaderna. Till sist instämmer vi med Ola Linders särskilt yttrande och hoppas att det ska övervägas en utredning om själva rätten till personlig assistans.

Stärka Försäkringskassans resurser och kompetens

Det är viktigt att säkerställa att Försäkringskassan har de resurser och kompetens som behövs för att kunna ansvara för ett statligt huvudmannaskap. Enligt vår [rapport om tillgången till socialförsäkringsfrågor](#)¹ som publicerades förra året har Försäkringskassan

¹ Rapportens resultat som publicerades oktober 2022 bygger på en enkät som skickades i slutet av augusti 2022 till samtliga Neuros medlemmar som har angett e-postadress (drygt 9 500 personer). Totalt svarade drygt 2 600 personer på enkäten varav ungefär 1 400 har någon gång ansökt om ersättningar från Försäkringskassan i samband med sin sjukdom och/eller funktionsnedsättning. 12 procent av dessa svarande fick assistansersättning.

långa handläggningstider. En fjärdedel av våra medlemmar som får ersättningar har väntat längre än sex månader på Försäkringskassans beslut. 60 procent fick svar inom tre månader och en fjärdedel fick vänta längre än sex månader, inklusive drygt tio procent som väntade längre än ett år. Dessa långa väntetider innebär att personer med progredierande och fortskridande sjukdomar hinner bli sämre innan de får beslut från Försäkringskassan. I slutändan finns det även en risk att de stödinsatser de får beviljade inte längre motsvarar deras behov. Det är därför viktigt att se till att dessa brister inte försämrats när Försäkringskassan ansvarar för ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av personlig assistans.

Schablonersättningen för sjuklönekostnader bör höjas

Utredningen föreslår att schablonersättningen för sjuklönekostnader höjs med 4,35 kronor i 2022 års nivå. Den här räkningen har dock baserats på Försäkringskassans genomsnittliga kostnader. Många luckor går dock inte att lösa och i vissa fall får närstående kliva in eller blir det ingen ersättare och personen som behöver assistans tvingas sitta ensam. Vi anser därmed att utredningens beräkning inte motsvara de faktiska sjuklönekostnaderna. Schablonersättningen för sjuklönekostnader bör därför höjas mer än vad som utredningen föreslår.

Tillsätt en utredning om rätten till personlig assistans

I sitt särskilt yttrande påpekar Ola Linder (Funktionsrätt Sverige) att det bör övervägas en utredning om själva rätten till personlig assistans. Vi instämmer med denna bedömning eftersom vi ser att flera av våra medlemmar inte får den assistans de behöver.

I vår enkät om tillgången till socialförsäkringsfrågor upplever 30 procent av de svarande kontakten med Försäkringskassan som negativ. En majoritet av dessa säger att det känns som om de inte blir trodda samt att de är missnöjda Försäkringskassans handläggarnas bemötande. Flera av våra medlemmar dessutom vittnar om att Försäkringskassan ifrågasätter deras läkarintyg. Vissa svarande säger till och med att myndigheten ansåg trots deras läkarintyg att de var friska nog för att kunna arbeta och/eller klara sig i hemmet på egen hand. Detta visar på en oroväckande kompetensbrist hos vissa handläggare.

Dessutom vittnar de svarande som fick avslag eller indragna insatser om hälsoförluster när Försäkringskassan ändrar beslut eller nekar ersättning. Dessvärre berättar många att de blir beroende av sina anhöriga både ekonomiskt och i vardagslivet när de varken får ersättningar eller tillgång till assistans. Detta skapar ojämlikheter och kan begränsa

personens rätt att bestämma över sitt liv. I ljuset av denna utveckling är det hög tid att höja kompetensnivån hos Försäkringskassans handläggare och säkerställa att alla får den assistans de behöver.

Med vänliga hälsningar

Lise Lidbäck
Förbundsordförande